

ПОПУЛАРИЗАЦИЈА АСТРОНОМИЈЕ У СРБИЈИ НА ПРИМЕРУ АМАТЕРСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

НИКОЛА БОЖИЋ

Друштво астронома Србије

Резиме. Популаризација астрономије и науке уопште је веома важна за свако друштво. На тај начин се подиже научно образовање опште популације, али се и заинтересованим грађанима приближавају нова научна достигнућа која су све чешће веома ускостручна. Због тога је популаризација астрономије за астрономе не само потреба већ на неки начин и обавеза. У овом раду представљен је рад аматерских астрономских организација у Србији на популаризацији астрономије.

УВОД

У процесу објашњавања астрономских феномена, нових потеза и открића у науци, потребно је да учествују сви астрономски фактори – професионалне институције, академске институције и аматерске организације.

Астрономска друштва, секције и групе су можда и најпогодније за популаризацију ове науке. Наиме то су организације које окупљају заљубљенике у науку различитих професионалних профила, и различитог знања и интересовања. Такође астрономске аматерске организације су много више у могућности да буду у контакту са грађанством, пошто је њиховим члановима астрономија хоби. Веома је важно што аматерске организације различитог типа имамо по целој Србији а не само у неколико места што је случај са професионалним организацијама.

Популаризација астрономије кроз рад аматерских друштава се може суштински поделити у две целине. Једно је популаризација и астрономска едукација која се реализује у оквиру аматерске организације, а друго је популаризација која се врши међу најширом популацијом.

УНУТРАШЊА ПОПУЛАРИЗАЦИЈА

Астрономске аматерске организације своје активности треба да прилагоде тако да за сваког члана буде прилике да се задовољи његово интересовање и степен предзнања. Дакле, веома је важно имати садржаје у које се могу

уклопити чланови који су различитог образовања, као и степена интересовања. Временом како се неко усавршава пружа му се прилика да своје знање обogaђује а вештине усавршава.

Најчешћи облици рада са члановима аматерских организације су:

- Курс астрономије
- Тематска предавања
- Видео презентације
- Презентације Интернет сајтова
- Курс астрогнозије
- Обуке за рад са инструментима
- Обука за реализацију пројеката.

Организацијом Курса астрономије се постиже да се свим члановима организација пружа континуирана едукација која покрива основе целокупне астрономске науке, како теоријске, тако и практичне. Предност Курса астрономије је што он најчешће траје дужи временски интервал и што се састоји из предавања која су независне целине. На овај начин се држи пажња и информације се усвајају постепено, а новопристигли чланови могу да се укључе у слушање курса у било ком моменту.

У случају да се приближава неки специфичан астрономски феномен или се у науци дошло до неког посебног открића веома је битно о томе информисати своје чланове. Пре свега због тога што ће они бити пропитивани од стране свог окружења о томе шта се то дешава. У том случају треба одржати једно предавање које ће да има два слоја. Први слој који је веома једноставан и представља базично објашњење и други слој који нуди више детаља али и захтева више предзнања.

Све је више телевизијских станица које приређују научно-популарне филмове и на веома илустративан начин нуде објашњења научних чињеница. Такође је све више таквог материјала који се може преузети са њихових веб сајтова и користит у едукативне сврхе. На овај начин се много једноставније могу објаснити апстрактни феномени који су чести у астрономији.

Интернет је одличан извор информација, али са друге стране треба бити много вешт и доста тога знати да би се одлучило који је извор информација довољно поуздан и добар. Због тога је добро правити приказе сајтова са све њиховим предностима и манама, како би се они могли добро користити.

За све чланове који су заинтересовани за практичну астрономију треба организовати курс астрогнозије, као и упознати их са радом на инструменту. Прва практична ствар за сваког астронома јесте да зна сазвезђа и да се тако лако сналази по небу. Они чланови који су заинтересовани и за права посматрања треба да науче да користе инструменте које поседује астрономска организација. Касније ће они бити од помоћи у организацији јавних посматрања.

На самом крају они чланови који доста добро знају астрономију и желе да се њоме баве као науком, треба да имају могућност да се упознају са посматрачким методама, а онда и да реализују своја посматрања.

ПОПУЛАРИЗАЦИЈА У ЈАВНОСТИ

Чланови астрономских аматерских организација, као и саме организације поред тога што служе за окупљање људи сличних интересовања, треба да имају и улогу у едукацији целокупне локалне заједнице у којој функционишу.

Због тога сваки члан аматерске организације има своју улогу у популаризацији астрономије. У најмањем, објашњаваће својим најближима неке појаве на небу и биће им извор информација. Са друге стране сваки члан се може укључити и у реализацију организованих дешавања од стране астрономског друштва.

Астрономске организације популаризацију астрономије у јавности могу вршити организовањем:

- Јавних предавања
- Тематских трибина
- Видео презентација
- Јавних посматрања
- Промоција књига и часописа.

Јавност је веома заинтересована за астрономска открића и дешавања на небу, па је организација јавних предавања добар начин да се заинтересованој широкој публици приближи астрономија. Ова предавања могу држати искусни чланови аматерске организације, али и професионални астрономи, који својим именом привлаче још више људи.

Тематске трибине су веома згодан начин да се у јавности води дискусија на неке занимљиве научне теме. На овај начин се јавност упознаје са различитим аргументима, актуелним проблемима у науци, али и са самом суштином научне дискусије и рамене мишљења.

Како је слика много више од хиљаду речи, онда је видео пројекција много лакша за приказивање неког астрономског феномена. Зато када год је то могуће треба користити видео материјал који се поседује за астрономску едукацију широке јавности.

Сусрет са телескопима, гледање уз помоћ њих различитих астрономских појава, сналажење на ноћном небу су све оно што у ствари астрономију разликује од других наука и чини је интересантнијом од других наука. Због тога су јавна посматрања одличан начин за популаризацију астрономије.

Како је астрономска тематика интересантна најширој популацији потребно је повремено организовати промоције књига и часописа који имају астрономску тематику, како би заинтересовани грађани знали коју литературу могу да користе како би се самостално информисали о астрономији.

Астрономске организације могу публиковати и тематске брошуре, карте неба, карте Месеца, разне информативне лифлете и буклете. На овај начин грађани после посете неких од догађаја који се организују могу са собом понети материјал који ће им бити од користи и неки други пут.

ЗАКЉУЧАК

Астрономска друштва, групе, секције и други облици аматерских астрономских организација имају велики значај у популаризацији астрономије. Не само да окупљају заинтересоване појединце без обзира на образовање, узраст и пословни профил, већ својим активностима врше астрономску едукацију најшире јавности.

У Србији тренутно функционише између 12 и 18 аматерских организација. Неке од њих су регистроване, неке нису, неке раде при школама, неке при факултетима... Овај број је знатно већи него пре десет година и има тенденцију раста. Надамо се да ће све ове организације помоћи да астрономија буде још присутнија у свакодневном животу.

POPULARIZATION OF ASTRONOMY IN SERBIA ON THE EXAMPLE OF AMATEUR ORGANIZATIONS

Popularization of astronomy and science is very important for every society. All astronomical organization should work on the popularization: professional, academic and amateur. In this paper is presented the work of amateur organizations in Serbia on popularization of astronomy.